

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Németh H. Gábor és Társa Ügyvédi Iroda (**jogi képviselő címe**) által képviselt ... I.rendű felperes neve (**I. rendű felperes címe**) I. rendű és az **II. rendű felperes neve (II. rendű felperes címe)** II. rendű felpereseknek,
a Marinné dr. Nyéki Ildikó ügyvéd (**jogi képviselő címe**) által képviselt **I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe)** I. rendű és
a dr. Persa Krisztina jogtanácsos által képviselt **II. rendű alperes neve (II.rendű alperes címe)** II. rendű alperesek ellen, szerződés érvénytelensége iránt indított perében,
a Fővárosi Bíróság 2010. június 29. napján kelt, 22.G.41.214/2008/39. számú ítélete ellen, a felperesek fellebbezése folytán, a 2011. február 18. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy tizenöt nap alatt fizessenek meg a II. rendű alperesnek, személyenként 300.000 (Háromszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes a 2008. augusztus 21-én előterjesztett keresetlevélben megtámadta az I. és a II. rendű alperes között 2006. június 28-án létrejött perbeli szerződéseket, s annak megállapítását kérte, hogy e szerződések a többször módosított, a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 40. § (1) bekezdésének a) és b) pontjába ütköznek. Kérte, hogy a megtámadásra tekintettel a bíróság kötelezze a II. rendű alperest annak tűrésére, hogy mint a

felszámolás alatt álló I. rendű alperes hitelezőjének összesen 67.747.306 forint összegű hitelezői igénye és annak késedelmi kamata a II. rendű alperes vagyonának a terhére kielégítést nyerjen.

Másodlagosan azt kérte - az I. rendű alperessel szembeni megállapítási keresete mellett -, hogy kötelezze a bíróság a II. rendű alperest annak tūrésére, hogy az I. rendű felperes hitelezői igénye és az azután járó késedelmi kamat, a hivatkozott szerzōdésekkal megszerzett részvényekbōl kiegyenlítést nyerjen.

Harmadlagos kérte, hogy a bíróság kötelezze a II. rendű alperest a perbeli szerzōdésekkal megszerzett részvények I. rendű alperes tulajdonába és birtokába történō visszabocsátására, és a szóban forgó szerzōdések tárgyát képezō részvények tulajdonjogának cégnyilvántartás szerinti visszaállítására.

Részletesen kifejtve a megállapítási és tūrésre kötelezés iránti kérelem indokát; elōadta, hogy a támadott jogügyletekrōl 2008. június 3-án szerzett tudomást, s az ettōl számított 90 napos, illetve a felszámolási hirdetmény közzétételétōl számított 1 éves határidōn belül terjesztette elō a keresetlevelet.

Kifejtette: a Cstv. 40. § (1) és (2) bekezdései „valójában 3 megtámadható jogügyletet (jognyilatkozatot) nevesítenek”, s hogy az adós vagyonát csökkentō szerzōdés megtámadása akkor eredményes, ha a szerzōdés a hitelezōk kijátszására irányult, és a másik fél errōl a rosszhiszemű szándékrōl tudott, vagy arról tudnia kellett. Utalt a Cstv. 40. § (3) bekezdésében foglaltakra, illetve arra, hogy a perbeli jogügyletek megkötésekor mindkét alperes ugyanazon tulajdonos befolyása alatt állt, ennek megfelelēen a rosszhiszeműséget vélelmezni kell; az I. és a II. rendű alperesnek kell kimentō bizonyítást felajánlani annak igazolására, hogy a jogügyletek megkötésekor nem a hitelezōk kijátszására irányuló cél vezette ōket.

Elōadta: az I. rendű alperes üzletrészeit megszerzō 3 társaság a perbeli idōszakban mindvégig egységesen lépett fel, a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) által lefolytatott, az összefonódás engedélyezésére irányuló eljárásban hozott határozat szerint 2006 márciusában létrejöttek azok a jogügyletek, amelyek a közös irányítást gyakorlō főtulajdonosok alatt közvetlenül a **G Zrt.** alá rendezték a további termelōvállalatokat. 2006. júniusára lezárult az elōkészítō szakasza mindazon társasági átrendezésnek, amelyek után a fedezetelvonás megtörténhetett, amelynek következtében nem az I. rendű alperes, vagy általában a **T Csoport** vagyonának a helyreállítására került sor, hanem a csoport prosperálō ágazatainak a közös irányítást gyakorlō társaságok érdekkörébe történō kiemelésére. A társasági részesedések irreálisan alacsony ár fejében kerültek átruházásra, a részvények - és a társasági részesedések mögötti piaci területek, üzletágak - elvonásával egyfelōl az adós vagyona csökkent, másfelōl a vevō azon kielégítési alapot vont el, amely a hitelezōi igényekre akár a szerzōdés megkötésekor megindítandó felszámolás esetén, akár a társaság további mōködése esetén elegendō fedezetet nyújtott volna.

A II. rendű felperes - az I. rendű felperes által is meghatalmazott ügyvédi iroda útján - 2008. szeptember 18-án terjesztette elō a keresetlevelet. A keresetlevél tartalma, illetve a petitum azonos az I. rendű felperes által elōterjesztettel azzal, hogy a II. rendű felperes kereshetőségi jogát a 2008. július 31. napján megkötött engedményezési szerzōdés alapján keletkezett hitelezōi igénye alapozza meg.

A Cstv. 40. § (1) bekezdésében írt keresetindítási határidővel kapcsolatban a II. rendű felperes arra hivatkozott, hogy a keresettel támadott jogügyletekről 2008. augusztus 25-én szerzett tudomást.

Az I. rendű alperes határozott érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő, úgy nyilatkozott, hogy a képviselőjében eljáró felszámoló a rendelkezésére álló dokumentumok alapján nem látott lehetőséget arra, hogy a Cstv. 40. §-a alapján eredményesen pert indítson a perbeli szerződések megtámadására.

A II. rendű alperes a Cstv. 40. § (1) bekezdésében írt szubjektív határidő elmulasztására hivatkozva kérte a kereset elutasítását.

Az I. rendű felperessel szemben arra hivatkozott, hogy a 2008. március 5. napján kelt leveléből megállapíthatóan eddig az időpontig a támadott jogügyleteket megismerte. Előadta továbbá, hogy az I. rendű felperes az I. rendű alperes vezető beosztású munkavállalója, cégjegyzésre jogosult alkalmazottja volt, aki a perbeli szerződésekkel érintett részvénytársaságok részvényeinek 2006. március 20-i adásvétellel történő átruházásáról az abban megjelölt jelképes vételárról tudomást szerzett. Álláspontja szerint, a megtámadási jog érvényesítésére nem szükséges a konkrét szerződések „birtokba vétele”, azok lényeges tartalmáról pedig az I. rendű felperes, az általa megjelölt időpontot megelőzően tudomást szerzett.

A II. rendű alperes tekintetében a keresetindítási határidő elmulasztását illetően arra hivatkozott, hogy a II. rendű felperes jogelődje az **M Zrt.** a megtámadott jogügyletekről már 2006-ban is tudomással bírt, számlavezető és hitelező bankként folyamatosan tájékoztatást kért és kapott többek között a II. rendű alperes tulajdonát képező más társaságokban meglévő részesedésekről. Utalva arra, hogy a fedezetelvonó szerződések megtámadásakor elegendő a fedezetelvonó jellegről vagy feltűnő értékaránytalanságról tudni, nem szükséges a pontos összeg ismerete, a II. rendű felperes jogelődje tekintetében a 90 napos szubjektív határidő eltelt, a II. rendű felperes mint engedményes nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, mint amiben az engedményező korábban volt.

Érdemben mindkét felperes keresetének elutasítását kérte azzal, hogy a megtámadott szerződések nem fedezetelvonók, és nem is feltűnően aránytalan értékkel különbözettel megkötött ügyletek. A felperesek állításával szemben a II. rendű alperesnek nem volt célja a hitelezők kijátszása, a részvényvásárlásra az I. rendű alperes a munkavállalói részére teljesítendő fizetési kötelezettségek érdekében került sor akként, hogy a felek az árfolyamról készült értékelések feletti összegben határozták meg a vételárat.

Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság 3/2008. Polgári jogegységi határozatában foglaltakra, amely szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott jogügyletek eredményes megtámadása esetén a Ptk.-nak az érvénytelen szerződésekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Miután a Ptk. 235. § (1) bekezdése szerint a megtámadható szerződés a megtámadás következtében megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal érvénytelen, a perbeli szerződések sikeres megtámadása esetére a felperes csak az I. rendű alperes javára kérheti az eredeti állapot visszaállítását, illetve a feltűnő értékkel különbözet megtérítését.

Előadta továbbá, hogy a részvénycsomagok már az adásvételi szerződések megkötését megelőzően elvesztették értéküket.

Arra is hivatkozott, hogy a perbeli adásvételi szerződésekkel a társaságokban a II. rendű alperes nem szerzett olyan mértékű részesedést, amelyek meghatározó befolyást eredményeztek volna. A felperes által is aláírt, tehát ismert reorganizációs alapelvek alapján 2006. március 20-án került sor a perbeli adásvételi szerződésekkel érintett részvénytársaságok által kibocsátott részvénycsomag többségi részesedésének megszerzését eredményező szerződések megkötésére. A részvénycsomagok megszerzésével a II. rendű alperes, illetve tulajdonosai további jogosítványt nem szereztek az érintett 3 társaság vonatkozásában, mint amivel korábban is rendelkeztek. A két adásvételi szerződés csomag megkötésére 3 hónap különbséggel került sor, semmi nem indokolja, hogy a korábbi adásvételi ügyleteket a felperesek nem támadták meg, illetve a megtámadás alapjául szolgáló körülmények, vagy mindkét szerződés csomag, vagy egyik vonatkozásában sem állnak fenn.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította; egyetemlegesen kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az I. és a II. rendű alperes részére személyenként 1.250.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság az alábbi tényállást állapította meg:

Az I. rendű alperes 1991. november 25-én alapított gazdasági társaság, amelynek a „felperes” 1998. június 3. és 2006. február 23. közötti időszakban tagja, 1998. május 11-től 2006. március 6-ig cégjegyzési jogosultsággal rendelkező vezető beosztású alkalmazottja volt.

A II. rendű alperes 1997. április 14-én kelt alapító okirattal jött létre, 2006. július 6-át megelőzően az elnevezése **MÚ Kft.** volt. A II. rendű alperesnek 2002. május 31. és 2006. június 14. között közvetlen irányítást biztosító részesedéssel tagja volt a **V Zrt.**, ettől az időponttól a **R Kft.** többségi részesedése mellett a **Ve Rt.** és a **K Zrt.** váltak a társaság tagjaivá, utóbbi zrt. tagsági viszonya 2006. december 1. napján megszűnt.

Az I. rendű alperes a **T Csoport** tulajdonosi jogait gyakorló legnagyobb vagyonkezelő társaságként gyakorolta a rendelkezési és szavazati jogokat a csoport termelő vállalatai felett. A csoport az ország meghatározó vállalkozása volt, az energiaátviteli és -elosztási berendezések gyártása, a városi és vasúti közlekedési járművek, villamos berendezései tervezése, fejlesztése, gyártása, a nukleáris és általános erőművi rendszerek kivitelezése, hulladékfeldolgozáshoz kapcsolódó projektek megvalósítása, valamint az erőművi és ipari felhasználások, kazánok gyártása terén.

Közvetlen vagy közvetett társasági részesedések útján a tulajdonosi jogok gyakorlása az I. rendű alperes részéről a csoporthoz tartozó négy nagy termelő vállalat, a **GT Zrt. (GT)**, a **TE Zrt. (TE)**, a **GK Zrt. (GK)** és a **TrE Zrt. (TeE)** tekintetében 2006 tavaszáig folyamatos volt. Erre az időszakra vált ismertté és egyúttal nyilvánossá, hogy a **T Csoport** jelentős veszteségeket szenvedett el, ipari erejének megtartásához forrásbevonásra volt szükség.

A cégcsoportban 2006 tavaszától tulajdonosi átrendeződés indult meg, az I. rendű alperes üzletrészeit 2006. február 23-i hatállyal a **V Zrt.** (48% részesedéssel), a **R Kft.** (19,33% részesedéssel), valamint a **K Rt.** (9,33% részesedéssel) szerezte meg. 2006. februári dátummal „A **T Csoport** válságkezelésének és reorganizációjának alapelvei” megnevezésű dokumentum készült, amelyet a csoport tagjaiként az I.

rendű alperes, illetve a négy fentebb megnevezett, általa irányított gazdasági társaság, valamint a **TGa Kft.** és a csoport finanszírozásában részt vevő bankok kívántak aláírni. Célként a csoport válságkezelése és reorganizációja érdekében finanszírozói konzorcium létrehozatalát, a csoport terheinek átütemezését, a csoport működésének közvetlen konzorciumi ellenőrzés alá vonását jelölték meg; a csoport egységes irányítás alá helyezése útján a tulajdonosok, a finanszírozók és a Magyar Állam üzleti alapon történő pénzügyi kötelezettségvállalása mellett. E dokumentum rögzítette: aláírása nem jelent a F közötti konzorciumi megállapodást, de az arra vonatkozó előzetes szándékot és elveket rögzíti; e körben a konzorciumi megállapodás létrejöttének feltételeként határozták meg a csoport tulajdoni viszonyainak átalakítását a következők szerint: a csoport tulajdonosi viszonyait úgy alakítják át, hogy az alábbiakban részletezett tulajdonosi struktúraváltás következtében a csoport adósságállománya nem növekedhet:

A **GT Rt.** jelképes vételárért legalább közvetlen irányítást biztosító befolyást (legalább 75% + egy szavazat) szerez a csoport ipari termelőtevékenységet végző tagjaiban, azaz a **TrE Zrt.**-ben, a **TE Zrt.**-ben, továbbá a **GK Rt.**-ben. A **GT Rt.** részvényeinek 51%-át a **Mf Bank** (42%) és a **F** (9%) (kivéve az **Ebankot**) a konzorciumi megállapodásban megállapított arányban közösen birtokolják, illetve szerzik meg azzal, hogy a tulajdonszerzés aránya eltérhet a **F** finanszírozási arányától (Az **Mf Rt.** tulajdonosi részesedését nem növelheti.). A fennmaradó 49% részvénytőke a jelenlegi tulajdonosokat illeti meg. A csoport jelenlegi (nem finanszírozó) tulajdonosai által együttműködési nyilatkozat aláírása a válságkezelés és reorganizáció vonatkozásában.

További feltételként rögzítette a dokumentum, hogy a csoport likviditás-kezeléséhez 3.500.000.000 forint forrás rendelkezésre bocsátása szükséges, amelyből 500.000.000 forint tőkejellegű finanszírozás rendelkezésre bocsátását a jelenlegi többségi tulajdonosok vállalják. A **F** a csoport felé fennálló bruttó expozíciójuk egymáshoz viszonyított arányában összesen 3.000.000.000 forint éven belüli lejáratú új hitelt biztosítanak megfelelő feltételekkel.

E dokumentumot az I. rendű felperes mint a **TGa Kft.** 20% mértékű részesedéssel rendelkező tagja - észrevételeket mellékelve - aláírta.

A Kormány az 1015/2006. (II.10.) határozatával a **GT** üzleti tevékenysége fejlesztéséhez és a tulajdonában álló, illetve a csoportszintű együttműködés során a tulajdonába kerülő társaságok üzletmenetének racionalizálásához kapcsolódó finanszírozást szolgáló hitel felvételének kiegészítő biztosítékaként 75%-os, készfizető kezességet vállalt legfeljebb 3 milliárd forint éven túli lejáratú hitel, valamint annak kamatai és járulékai visszafizetésére. A kezességvállalást a Kormány a határozatban megjelölt feltételekhez kötötte.

Az I. rendű alperessel 2006. március 20-án megkötött adásvételi szerződéssel a **GT** 1 forint jelképes vételár ellenében megszerezte a **TE**, a **GK** és a **TrE** többségi részesedést jelentő részvénycsomagjait.

Az I. rendű alperes a 2005. gazdasági évről elkészült mérlegbeszámolója 131.186.000 forint saját tőkét tartalmazott, a mérlegben kimutatásra került 1.136.061.000 forint értékű részesedés, továbbá olyan 314.624.000 forint értékű követelés, amely a csoport más, kapcsolt vállalkozási viszonyban lévő társaságaival szemben állt fenn. Az I. rendű alperes könyvvizsgálója a mérlegbeszámolóhoz

korlátozott hitelesítő záradékot adott, utalva arra, hogy a fenti értékű részesedés 3 olyan, a csoporthoz tartozó társasággal kapcsolatban került kimutatásra, melyek a 2005. december 31-i, nem auditált beszámolójában a saját tőke negatív, és pénzügyi nehézséggel küzdenek. Kifogásolta, hogy a csoporttal szembeni lejárt fizetési határidejű követelés tekintetében a csoport pénzügyi nehézségeinek ismerete ellenére értékvesztés nem került elszámolásra. Rögzítette, hogy a rövid lejáratú kötelezettségek összege 560.000.000 forinttal meghaladta a forgóeszközök értékét, míg a lejárt hitel összege 724.000.000 forint volt. Mindezek „ellenére a Társaság éves beszámolóját a vállalkozás folytatásának elve szerint készítette el, és nem számolt el a mérlegben olyan eredménymódosításokat, hosszú lejáratú kötelezettségek rövid lejáratúvá történő átsorolását, amelyeket akkor kell elszámolni, ha a vállalkozás folytatásának elve nem áll fenn.” Az összegező vélemény szerint az éves beszámoló a társaság 2005. december 31-én fennálló vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről nem ad megbízható és valós képet.

Az I. rendű alperes 2006. június 22-i fordulónappal a társaság végelszámolással történő megszűnését határozta el; a 2006. június 21-i tevékenységet záró mérleg szerint a saját tőke -684.602.000 forintra csökkent (1. végelszámolás).

Az I. rendű alperes tagjai 2006. július 17-i fordulónappal a végelszámolás befejezéséről és a társaság továbbműködéséről döntöttek, az ezen időpontra készített mérlegbeszámolóban a negatív saját tőke összege -1.055.571.000 forintban került kimutatásra.

Az I. rendű alperes mint eladó és a II. rendű alperes mint vevő között 2006. június 28-án 3 részvény-adásvételi szerződés - a továbbiakban: perbeli szerződések - jött létre, így a **TE** Rt. 653.000 forint névértékű névreszóló törzsrészvényeire vonatkozóan 50.000 forint vételár kikötése mellett, a **GK** 191.610.000 forint névértékű névreszóló törzsrészvényeire vonatkozóan a részvények együttes vételáraként 3.500.000 forint meghatározása mellett, a **TrE** 248.740.000 forint névértékű névreszóló törzsrészvényeire vonatkozóan 5.000.000 forint vételár kikötése mellett.

A részvényátruházással érintett gazdasági társaságok 2005. december 31-i mérlegbeszámolóik szerint a **TE** saját tőkéje -181.862.000 forint, a **GK** saját tőkéje -1.469.108.000 forint, míg a **TrE** saját tőkéje -2.274.521.000 forint volt.

A felek az adásvételi szerződésben rögzítették a részvénytársaságok 2005. december 31-i beszámolóiban megjelölt saját tőkére vonatkozó adatokat, illetve azt, hogy a részvények elveszítették értéküket, árfolyamértékük nulla.

Az adásvételi szerződéseket a taggyűlés által megválasztott végelszámoló írta alá.

A II. rendű alperes az adásvételi szerződések eredményeként a **TE**-ben 0,06%, a **GK**-ban 10,65%, a **TrE**-ben 16,49% mértékű részesedést szerzett. A II. rendű alperes 2006. december 31-i mérlegbeszámolójának mellékletében rögzítették, hogy az év folyamán részesedést szerzett a fenti 3 cégben a **TE**-ben 790.000 forint, a **GK**-ban 3.500.000 forint, illetve a **TrE**-ben 7.213.000 forint értékben. A beszámoló tartalmazza, hogy a **TE** reorganizáció eredményeként folytatja a tevékenységét a befektetés változatlan értékben került nyilvántartásra, míg a másik 2 befektetés a gazdasági társaságok ellen indult felszámolási eljárás folytán 100%-os értékvesztést szenvedett.

A **GK** 2006. június 22-i, a **TrE** 2007. február 12-i hatállyal áll felszámolás alatt.

Az I. rendű alperes 2007. március 31. napjával ismét elhatározta a végelszámolását (2. végelszámolás). A tevékenységet záró mérlegben érzékelhető bizonytalan vagyoni állapot alapján az új végelszámoló szakértői véleményt szerzett be, amely szerint az I. rendű alperes eszközeinek értéke a végelszámolás kezdő időpontjában a kimutatott 1.897.412.000 forintról 28.421.000 forintra csökkent, kötelezettségeinek összege emelkedett, a társaság negatív saját tőkéje a szakértő által elkészített végelszámolási nyitómérlegben 2.293.961.000 forint lett.

A végelszámoló a fenti adatok ismeretében kezdeményezte az I. rendű alperes felszámolását, amelynek elrendelésére 2007. szeptember 20-i kezdő időponttal került sor.

Az I. rendű alperes a 6/2006. (III.6.) számú taggyűlési határozattal visszavonta az I. rendű felperes képviseleti jogosultságát, majd az I. rendű felperes munkaviszonya megszűnt.

Az I. rendű felperes által munkabér és járulécai jogcímén előterjesztett hitelezői igényt az I. rendű alperes felszámolója 2008. június 11-én - a 49.180.970 forintot a), 15.666.336 forintot d), 2.900.000 forintot f) kategóriába sorolva - igazolta vissza, összesen 67.747.306 forint összegben.

Az I. rendű alperes felszámolója által 2007. december 14-én tartott hitelezői értekezleten a felszámoló tájékoztatta a jelenlévőket, hogy összesen 16 hitelező jelentett be igényt. A tevékenységet záró mérleg szerinti vagyon a felszámolási költségekre, ezen belül a munkabér igényként bejelentett 58.818.000 forint kiegyenlítésére sem nyújt fedezetet.

A felszámoló 2008. június 3-án átadta az I. rendű felperes részére a rendelkezésére álló különböző időszakokra vonatkozó mérlegeket, illetve könyvvizsgálói jelentést, valamint a perbeli 3 részvény adásvételi szerződést, további 2 részvény, illetve 1 üzletrész átruházási szerződéssel együtt.

A **T Csoport** finanszírozásában részt vett **M Bank Zrt.** által az I. rendű alperessel szemben indult felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényt, a felszámoló a 2007. november 19-én kelt visszaigazolás szerint 501.663.727 forint összegben f), 46.135.520 forint összegben g) kategóriába sorolta. A 2008. augusztus 6-án kelt nyilatkozat szerint a II. rendű felperessel 2008. július 31-én engedményezési szerződést kötött, amelynek alapján az I. rendű alperessel szemben fennálló tőke, kamat, késedelmi kamat és egyéb díj címén fennálló 608.094.688 forint, valamint 355,88 USD és 212,28 EUR követelését a II. rendű alperesre engedményezte. A II. rendű felperes az engedményezésen alapuló jogutódlás tényét bejelentette, a felszámoló 2008. szeptember 5-én hitelezőként nyilvántartásba vette.

A II. rendű felperes 2008. augusztus 25-én felvett átadás-átvételi jegyzőkönyv szerint a felsorolt 14 dokumentumot vette át a felszámolótól, közöttük a perbeli szerződéseket.

A felperesek indítványára az elsőfokú bíróság szakértőt rendelt ki a támadott adásvételi szerződések tárgyát képező részvények szerződéskötéskori forgalmi értékének meghatározására, illetve a felek által, ezzel összefüggésben indítványozott kérdések megválaszolására.

A szakértő mindhárom adásvételi szerződéssel kapcsolatban a cégek könyvszerinti értékének meghatározásánál rögzítette a 2005. december 31-i mérlegbeszámoló szerinti negatív saját tőke összegét, amelyre tekintettel a részvények könyvszerinti

árfolyamértéke nulla, mert az egy részvényre eső saját tőke eredménye negatív. A **GK** tekintetében megállapította továbbá, hogy a független könyvvizsgáló a 2005. évi éves beszámolóra elutasító záradékot adott, illetve rögzítette, hogy a 2006. június 22-i kezdő időponttal elrendelt felszámolási eljárásra tekintettel a tulajdonosi jogok megszűntek, ezért „értelmetlen tulajdonosi jogokat megtestesítő értékpapírok vásárlása”. A **TrE** vonatkozásában a könyvszerinti értéken túlmenően megállapította, hogy becslése szerint az eszközök piaci értéken történő arányos értékelése sem eredményezne pozitív eredményt, mert a társaság jelentősebb ingatlannal, forgalomképes egyéb értékes tárgyi eszközzel nem rendelkezik; továbbá a **TrE** az I. rendű alperes érdekkörébe tartozó társaságok kötelezettségeiért 3.500.000.000 forint összegű készfizető kezességet vállalt; emiatt nem valószínű, hogy eszközarányos értékeléssel a kötelezettségeket fedező pozitív eszközvagyon állna rendelkezésre.

Véleménye szerint a jövedelemalapú értékelés sem ad pozitív eredményt, mert a jegyzett tőkén felüli eredményadatok összegezése is negatív előjelű; a 2005. évi működési cash flow is -273.178.000 forint összegű volt. Utalt arra, hogy mindhárom szerződésben olyan részvénytcsomag került értékesítésre, amelyek a tulajdonos számára a társtulajdonosokkal szemben nem biztosít előjogokat.

Mindezen adatok, illetve a felek feltehető szándékának figyelembevételével azt állapította meg, hogy a szerződéskötés napján az azokban meghatározott részvényár volt a tényleges forgalmi érték, mert ezen az értéken a részvények átruházása megtörtént.

A szakértő rögzítette, hogy az I. rendű alperes végelszámolás előtti tevékenységet lezáró, illetve a 2006. december 31-i fordulónapra elkészített beszámolója is negatív összegű saját tőke értéket mutat. Megállapította, hogy a II. rendű alperes 2006. évi beszámolójában és annak kiegészítő mellékletében található adatok alapján igazolható, hogy a **TE** és a **GK** Zrt. részvényei még a vásárlás évében teljesen elveszítették értéküket.

A szakértő a felek képviselőinek észrevételeire, illetve kérdéseire tekintettel szakértői véleményét kiegészítette. Arra a felperesi kérdésre, hogy helyes volt-e a befektetett eszközök értékelése a 2006. június 21-i zárómérlegben, és ha igen, mi indokolja a jelentős eltérést a 2005. évi mérlegbeszámolóhoz képest, részletes nyilatkozata mellett összefoglalásul azt állapította meg, hogy a végelszámolás előtti zárómérlegben nem volt helyes a befektetett pénzügyi eszközök értékelése, az eszközök egyértelműen felértékeltlen szerepeltek. A szakértő kifejtette: a 2005. évre vonatkozó mérlegbeszámoló elfogadásának időpontjában a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezett, amelyre tekintettel a tagok az ügyvezetés és a végelszámoló felelősségének tárgyában is megállapításokat tett.

Kérdésre válaszolva rögzítette, a **TrE** és a **GK** ellen indult felszámolás ténye, illetve az, hogy a **TE** beszámolójának adatai alapján 2006. június 23. napján gyakorlatilag már fizetéseképtelen helyzetben volt, megerősítette a részvénytcsomagok piaci értékére vonatkozó megállapítását.

Arra a kérdésre, hogy amennyiben az I. rendű alperes a perbeli 3 részvénytcsomagot nem adja el, képes lett volna-e a felszámolás alá került társaságok megmentése érdekében tulajdoni arányának megfelelő befizetést

teljesíteni, úgy nyilatkozott, hogy a saját fizetéseképtelen helyzetében erre az I. rendű alperes nem volt képes.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a peres felek nyilatkozatai, az általuk becsatolt okiratmásolatok, a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény, továbbá **N.M.** és **Sz.T.** tanúk vallomása egybevetésével állapította meg. A felek az ellenérdekű fél által becsatolt okiratmásolatoknak az eredetivel való azonosságát nem vonták kétségbe, az okiratok tartalmát nagyrészt nem vitatták.

A felperes az I. rendű alperes könyvvizsgálójának a 2005. évre vonatkozó mérlegbeszámolóval kapcsolatos korlátozást tartalmazó nyilatkozata, illetve a perben beszerzett szakértő nyilatkozata ellenére fenntartotta arra vonatkozó álláspontját, hogy a társaság mérlegében kimutatott 2.136.000.000 forint értékű részesedés mértéke a tényleges helyzetnek megfelelő, a perbeli adásvételi szerződésekkel érintett részvénytársaságok súlyosan negatív saját tőkéjétől, függetlenül e cégek összességében több milliárdos vagyonnal, értékes vagyonelemekkel rendelkeztek.

A perben beszerzett szakértői vélemény az elsőfokú bíróság számára meggyőzően és aggálytalanul igazolta a per elbírálása szempontjából lényeges tény: azt, hogy a részvénytársaságok az adásvételi szerződés időpontjában forgalmi értékkel nem rendelkeztek, illetve forgalmi értékük maximum a ténylegesen létrejött adásvételi szerződésben meghatározott vételár, figyelemmel arra a körülményre, hogy e vételáron az adásvételi szerződés az alperesek között létrejött. A szakértői vélemény egybehangzó volt az I. rendű alperes felszámolója által beszerzett szakértői jelentés megállapításaival.

Az elsőfokú bíróság mellőzte arra vonatkozó tényállás megállapítását, hogy az adós szándéka a hitelezők kijátszására irányult, e körülmény ugyanis önmagában nem szolgálhat alapul az érvénytelenség következményeinek levonására. E körben rögzítette, hogy döntése meghozatalánál figyelmen kívül hagyta a szakértői vélemény kiegészítésének az I. rendű alperes tagjai, az ügyvezetés, illetve a végelszámoló felelősségével kapcsolatos megállapításai. A szakértő ezzel kapcsolatos megállapításai egyrészt az adott jogvita elbírálásánál nem bírnak jelentőséggel, illetve a szakértő a felelősséggel kapcsolatos megállapításai nem a perbe vont alperesekkel szemben érvényesíthető igény alapjául szolgálhatnak.

Az elsőfokú bíróság a további bizonyítási eljárást - a felperesek indítványára a szakértői vélemény kiegészítését - szükségtelennek ítélte, mivel a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita maradéktalanul elbírálható volt. A bizonyítási eljárás befejezését, a felek közötti jogvita elbírálását indokoltnak ítélte az elsőfokú bíróság amiatt is, hogy a felperesek keresetlevelükben maguk utaltak arra, hogy az általuk támadott adásvételi szerződések megkötése egy folyamat része volt. Előadásuk szerint 2006. júniusára zárult le az előkészítő szakasza mindazon társasági átrendezésnek, amelyek után a voltaképpen fedezetelvonás megtörténhetett, vagyis nem az I. rendű alperes, vagy általában a **T Csoport** vagyonának helyreállítására került sor, hanem a csoport valóban prosperáló ágazatainak új érdekkörbe, nevezetesen a II. rendű alperes és a már említett közös irányítást gyakorló társaságok érdekkörébe történő kiemelésére. Részletes előadást tett arra vonatkozóan, hogy az I. rendű alperes tulajdonosai milyen intézkedéseket tettek, amelyekkel kapcsolatban felvetődhet, hogy azok nem a hitelezők érdekeit

szolgálták. Ennek, illetve a felszámoló által beszerzett szakértői jelentésnek, a tagok és az ügyvezetés felelőssége körében tett megállapításai alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperesek a keresetlevél benyújtásakor e körülményekről tudomással bírtak, ennek alapján igényt az eljárás megindításától számított két év alatt nem terjesztettek elő.

Az elsőfokú bíróság a felperesek kereseteit alaptalannak találta.

Ismertette a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontjának, illetve (3) bekezdésének rendelkezéseit, majd megállapította, hogy a II. rendű alperesnek keresetindítás elkésztésére hivatkozása alaptalan.

A felperesek keresetének érdemi elbírálása körében megállapította, hogy az adásvételi szerződések megkötésekor az annak tárgyát képező részvénycsomagok értéküket veszítették, vagyoni értékkel nem rendelkeztek, ezért az átruházásukra vonatkozó szerződések nem eredményezhették az adós vagyonának csökkenését.

Az elsőfokú bíróság a megtámadás alapjául szolgáló Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontban rögzített feltételekkel kapcsolatban megállapította, hogy azoknak a felperesi értelmezéstől eltérően együttesen kell fennállniuk, és azok a fenti határidőn belül megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződésre (vagy más jognyilatkozatra) vonatkoznak, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányult, és a másik fél erről a szándékról tudott, vagy tudnia kellett.

E jogszabályi rendelkezésből következően nem önálló megtámadási ok az, hogy az adós szándéka a hitelező vagy hitelezők kijátszására irányult; az eredményes megtámadásához szükséges a további három feltétel fennállásának megállapítása, így a szerződés eredményeként az adós vagyonának csökkenése.

Az elsőfokú bíróság a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjának 2. fordulata szerinti feltételt sem látta megállapíthatónak, az alperesek között létrejött szerződések nem minősülnek az I. rendű alperes hátrányára feltűnően aránytalan értékkülönbséggel megkötött ügyletnek.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresete alapján, illetve a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségére tekintettel az a) és b) pontban meghatározott feltételek fennállásának vizsgálatával egyidejűleg a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatta az alperesi képviselőket arról, hogy a Cstv. 40. § (3) bekezdése szerinti törvényi vélelemmel szemben őket terheli az arra vonatkozó bizonyítási kötelezettség, hogy nem jártak el rosszhiszeműen, vagyis, hogy az adós szándéka nem a hitelezők kijátszására irányult.

Rámutatott az elsőfokú bíróság arra, hogy a Cstv. fenti, hitelezővédelmi rendelkezésének nyilvánvaló célja - a 3/2008. Polgári jogegységi határozatban kifejtettek szerint - az, hogy az eredményes megtámadás esetén az elvont vagyon a felszámolási vagyonba visszakerüljön, és az fedezetet nyújtson a hitelezői igények kielégítésére. A bizonyítási eljárás adatai alapján megállapított tény, hogy a perbeli részvénycsomagok az adásvétel időpontjában értékkel nem rendelkeztek, vagy forgalmi értékük maximum a szerződésben megjelölt vételár összegében határozható meg, megállapítható, hogy az eredeti állapot helyreállítása a hitelezők igényeinek kielégítésére szolgáló felszámolási vagyon növekedését nem eredményezné.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a felperesek támadták meg fellebbezéssel, s elsődlegesen annak megváltoztatásával keresetüknek történő helyt adást, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését kérték.

A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást. E körben utaltak az elsőfokú eljárás során, a tényállás tekintetében előadott álláspontjukra, amely a csatolt dokumentumokkal igazolható volt.

Úgy vélték, tévesen állapította meg a Fővárosi Bíróság, hogy a 2006. márciusi „állami megmentő akciónak” a 2006. júniusi események a folyamányai lettek volna. Ekkorra kialakult az új tulajdonosi kör (V, R, K), amely többségi szavazati joggal rendelkezett az I. rendű alperesben, ezzel az érdekeltség-változás is beállt. Ekkor már ténylegesen a cégcsoport vezetői gyakorolták az I. rendű alperes felett a tulajdonosi jogokat, és az érdekcsoportoknak megfelelően eltérő pénzügyi helyzetet mutattak a hitelezők, a nyilvánosság, a potenciális befektető felé.

A felperesek az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozatlannak és jogszabálysértőnek tartották, mivel tévesen állapította meg, hogy a per tárgyát képező adásvételi szerződések megkötésekor részvénycsomagok értéküket veszítették, vagyoni értékkel nem rendelkeztek, illetőleg maximum az adásvételi szerződésekben meghatározott vételárnak megfelelő értékkel rendelkeztek. Ebből a téves megállapításból értelemszerűen helytelen következtetést vont le az elsőfokú bíróság, amikor arra jutott, hogy a részvénycsomagok átruházására kötött szerződések nem eredményezhették az adós vagyonának a csökkenését, ekként a Csődtörvény 40. § (1) bekezdése a) pontjában rögzített feltételek nem állnak fenn, s tévesen állapította meg, hogy a Csődtörvény 40. § (1) bekezdés b) pontjának második fordulata - nevezetesen a feltűnően aránytalan értékkülönbséggel megkötött visszterhes jogügylet - nem volt megállapítható.

Úgy vélték, helytelenül jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az I. rendű alperes jó- vagy rosszhiszeműsége nem vizsgálendő. Az alap és a kiegészítő szakértői vélemény közötti ellentmondás feloldása nélkül, lényegében téves szakértői megállapításokat elfogadva hozta meg ítéletét. A felperesek bizonyítási indítványa, és többszöri felvetése ellenére sem oldotta fel az alap és a kiegészítő szakértői vélemény alapján is fennálló ellentmondást.

Kiemelték a kiegészítő szakértői vélemény következő megállapítását: „A társaság végelszámolására megválasztott **MaT Zrt.** nevében eljáró **Sz.T.** felróható magatartással, a végelszámolótól általában elvárható gondosság megsértésével nagy mértékben csökkentette a társaság vagyonát. Ennek következtében sérültek a hitelezői érdekek.” A végelszámolónak az I. rendű alperes életében gyakorlatilag egyedül releváns, és a szakértő által is vizsgált ténykedése az volt, hogy megkötötte az I. rendű alperes képviselőjében eljárva a per tárgyát képező részvény-adásvételi szerződéseket. A végelszámoló csak és kizárólag a részvény-adásvételi szerződések megkötésével csökkenthette a társaság vagyonát, erre pedig csak abban az esetben kerülhetett sor, ha a részvények értékkel rendelkeztek. Fel sem vetődhet olyan értelmezés, miszerint a végelszámoló valamely mulasztására utalt

volna a szakértő, ugyanis a szakvélemény egyértelműen felróható magatartást, és nem mulasztást nevesít.

A kiegészítő szakvélemény lényegében arra alapozta a részvények értéktelenségét, hogy azok a gazdasági társaságok, amelyek részvényeiről szó van, lényegében felszámolási helyzetben voltak, így a részvények piaci értékének megállapításakor ez az elsődlegesen figyelembe veendő körülmény. E körben kifejtette, hogy a tevékenység végleges megszüntetése, már nemcsak az értékelést, hanem magát az üzletkötési szándékot is meghatározza.

Nem felel meg a valóságnak a szakvéleménynek az a megállapítása, miszerint a **TE Rt.** 2006. június 26. napján gyakorlatilag már fizetéseképtelen helyzetben volt. Ugyanis a **TE** jelenleg is működik, nem áll felszámolás alatt. Az előbbi tényre figyelemmel ugyancsak hibás a szakvélemény alapfeltevése (s ekként az ítélet megalapozatlan), amely szerint a felszámolás alatt lévő társaság részvényei értékkel nem rendelkeznek.

A szakvélemény készítése során alkalmazott értékelési módszerek nem elegendőek a per tárgyát képező alapvető kérdések megítéléséhez. A szakvélemény ugyan említ különböző értékelési módszereket, ám ténylegesen a mérlegbeszámolók elemzésére hagyatkozik. A per tárgyát képező összetett kérdések azonban kizárólag a szakértő által választott módszerrel nem válaszolhatóak meg, a vagyonértékelés ugyanis nem egyezik meg a könyv szerinti értékeléssel.

Ugyancsak figyelmen kívül hagyta a szakvélemény, hogy a részvénycsomagok értékét nem kizárólag az egyes beszámolókból szereplő tételek határozzák meg, hanem egyéb, számviteli eszközökkel nem mérhető körülmények is (különösen a humán erőforrásban, szakmai tapasztalatokban rejlő potenciál). Ugyancsak figyelemmel kellett volna lenni a **T** gazdasági csoport tevékenységének sajátosságaira, például, hogy a visszatartott garanciális díjak, banki megállapodások, hitel átütemeztetések, mérlegen kívüli tételek, előkészületben lévő üzleti megállapodások, hogyan befolyásolják az érintett részvények értékét.

Ezek olyan, a per szempontjából lényeges kérdések, amelyre tekintettel a szakértőt az ellentmondások feloldása érdekében szükséges lett volna legalább személyesen meghallgatni, vagy a szakvélemény kiegészítését, esetleg újabb szakvélemény elkészítését elrendelni.

A szakértő a szakvéleményében megállapította, hogy ellentétes tartalmú mérlegek készültek, gyakorlatilag a mérleghamisítást vetítette elő.

Ugyanakkor a szakvélemény kiegészítés sem ad választ arra a kérdésre, hogy a két ellentétes tartalmú mérleg közül, miért nem fogadta el valósnak az I. rendű alperes 2005. december 31-i fordulónappal készített mérlegbeszámolóját. Nem adott a szakvélemény kiegészítés arra sem választ, hogy a 2006. június 22-én kelt, 2005. december 31-i fordulónapra elkészített, számviteli törvény szerinti éves beszámoló mérleg és a 2006. június 21-i fordulónappal elkészített tevékenységet lezáró mérleg közötti különbség mivel indokolható. E körben vizsgálni kellett volna az eltérést indokoló gazdasági eseményeket.

Az I. rendű alperes 2005. december 31. napi fordulónappal, 2006. június 22-én elfogadott mérlege az egyetlen, amely a perbeli jogügyletek értékét megalapozhatta, ugyanis a perbeli szerződések 2006. június 28. napján jöttek létre, így a cégértékeket, s ekként az egyes részvénycsomagok vételárát erre a napra

vetítve kellett megállapítani. Ahhoz nem férhet kétség, hogy a jogügyleteket illetően, a kevesebb, mint egy héttel megelőző mérleg adataiból lehet a legpontosabb képet kapni a társaság vagyoni állapotáról, és a társaság részesedéseinek az értékéről. Figyelmén kívül hagyta az elsőfokú bíróság, hogy ez volt az egyedüli olyan, I. rendű alperesi mérleg, amelyet taggyűlési határozatban fogadott el az új tulajdonosi kör, mégpedig a könyvvizsgáló figyelemfelhívása ellenére. Erre nyilvánvalóan azért kerülhetett sor, mert tudomással bírtak a társaság valós piaci értékéről és a várható gazdasági eseményekről, s ezeket olyan súlyúnak értékelték, amelyek megalapozták azt, hogy a könyvvizsgálói záradékkal ellentétes döntésükkel a mérlegbeszámolót elfogadják; ezt erősíti meg a perbeli tanúvallomások is. Ez az egyetlen mérleg, amelyet a taggyűlés jóváhagyott, továbbá az egyetlen mérleg, amely közhiteles nyilvántartásból (cégnylvántartás) a hitelezők és harmadik személyek által megismerhető volt, így a többi alá nem írt, taggyűlés által el nem fogadott, esetlegesen a cégbíróságra le sem adott mérlegeket a vizsgálat köréből eleve ki kellett volna zárni. Figyelmén kívül hagyta a szakvélemény azt a tényt, hogy amennyiben a végelszámolási nyitómérleg nulla vagy negatív, úgy a felszámolást kellett volna elrendelni.

Azt állította: figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság azt is, hogy ... **Sz.T.** a Fővárosi Bíróság, mint Cégbíróság előtt folyamatban volt törvényességi felügyeleti eljárásban tett nyilatkozatából egyértelműen kitűnik, hogy a perbeli szerződésekben meghatározott vételár semmilyen megalapozottsággal nem bírt, ezt egyébként az elsőfokú eljárás során tett tanúvallomása is alátámasztja. A 2006. június 22-én kelt mérleg volt az egyetlen, amit a végelszámolónak ismernie kellett. A részvény-adásvételi szerződésekben hivatkozottak szerint, a részvények vételárának megállapításánál figyelembe vett **A Kft.** értékelése a részvény-adásvételi szerződések keltét követő időpontban, 2006. július 3. napján készültek el.

A részvény adásvételi szerződésekkel érintett felek közötti kapcsolatra tekintettel a Csődtörvény 40. § (3) bekezdése alapján a rosszhiszeműséget, illetőleg az ingyenességet vélelmezni kellett; a hitelezők kijátszásának célja nem maradt a vélelem szintjén, ez a szakértői vélemény alapján bizonyításra is került. A kiegészítő szakértői vélemény ugyanis egyértelműen alátámasztja a keresetlevélben előadottakat, miszerint a hitelezőket kijátszották. A szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a hitelezőket az alperesek azzal játszották ki, hogy az I. rendű alperes a végelszámolását olyan időpontban határozta el, amikor ennek a feltételei már nyilvánvalóan nem álltak fenn, és ezzel lehetővé vált a támadott részvény-adásvételi szerződések megkötése. Az elsőfokú bíróság helytelenül értelmezte a Csődtörvény 40. § (1) bekezdését, valamint a 40. § (3) bekezdését. Hivatkozott arra is: amennyiben a vagyon negatív volt, ebben az esetben is szó lehet annak további értékcsökkenéséről, mely miatt a hitelezők kielégítési alapja csökken.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult; másodfokú perköltségre nem tartott igényt.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására és a felperesek perköltségben marasztalására irányult. A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmét részletesen indokolta.

* * *

A felperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, s helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Az adott ügyben alkalmazandó, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló, 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 40. § (1) bekezdésének a) és b) pontja értelmében a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított 1 éven belül a hitelező, avagy az adós nevében a felszámoló a bíróság [6. § (1) bekezdés] előtt keresettel megtámadhatja az adósnak [a)] a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző öt éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányult, és a másik fél erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett, [b)] a felszámolási kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző két éven belül és azt követően megkötött szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha annak tárgya az adós vagyonából történő ingyenes elidegenítés, illetve a vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalás vagy a harmadik személy javára feltűnően aránytalan értékkülönbözettel megkötött visszterhes jogügylet.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a), illetve b) pontjának - egyebek mellett - objektív eleme a támadott szerződés adós vagyonának csökkenését eredményező, illetve a visszterhes jogügylet feltűnően aránytalan értékkülönbözettel megkötött jellege. Az adott esetben, ha a támadott szerződések nem eredményezték az adós vagyonának csökkenését, illetve, ha a visszterhes jogügylet nem minősül feltűnően aránytalan értékkülönbözettel megkötöttnek, a szerződések megtámadására alapot adó tényállás nem valósulhat meg. Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor - erre irányuló bizonyítási indítvány alapján - szakértői véleményt szerzett be annak megállapítása érdekében, hogy a perbeli, támadott adásvételi szerződések tárgyát képező részvények a szerződéskötéskor milyen (forgalmi) értéket képviseltek. Az elsőfokú bíróság az aggálytalan, kiegészített szakértői vélemény alapján helytállóan állapította meg a szóban forgó részvények értékét, s ebből helytállóan következtetett arra, hogy a megtámadott szerződések teljesítésének következményeképpen az adós vagyona nem csökkent.

A Cstv. 40. §-ának (3) bekezdése alapján, az e bekezdésben meghatározott személyi kapcsolat fennállása esetén, erre tekintettel, a 40. § (1) bekezdés a) és b) pontjainak alkalmazásában a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmezni kell. A rosszhiszeműség vélelme a 40. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott tényállás szubjektív elemei (szándék, tudomás), az ingyenesség

vélelme a 40. § (1) bekezdés b) pontjában írt objektív elem, az ingyenesség vonatkozásában telepíti a megtámadottra a bizonyítás terhét, ha az adóssal a (3) bekezdésben meghatározott személyi kapcsolatát a szerződést megtámadó (hitelező, adós) bizonyította. A Cstv. 40. § (3) bekezdésében meghatározott kapcsolaton alapuló vélelem alapján csak a vélelmezendő tényállási elemek (rosszhiszeműség, ingyenesség) fogadhatók el valónak, ha azok ellenkezőjét nem bizonyítják. Az adott ügyben azonban, egyrészt nem merült fel a támadott jogügyletek ingyenessége - a lefolytatott bizonyítási eljárás is e szerződések visszterhességét igazolta -, másrészt, mivel a szerződések nem csökkentették az adós vagyonát, a 40. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott szándéknak, tudomásnak mint konjunktív tényállási elemnek nem volt jelentősége.

Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan fogadta el a perbeli részvények értékét illetően ... **B.E.** igazságügyi szakértő véleményét, amely szerint azok forgalmi értéke a szerződésekben kikötött vételárral azonos. Az ítéltábla a Pp. 182. § (3) bekezdésére figyelemmel nem látta szükségesnek a szakértői vélemény kiegészítését, a szakértő meghallgatását, illetve újabb szakértő kirendelését.

A felperesek fellebbezésében felhozott, a szakértői vélemény ellentmondásosságával kapcsolatos észrevételek egy része azért alaptalan, mert nem a szakértői kompetenciába tartozó megállapításokra vonatkozik. A hitelezői érdekek sérelme, hitelezők kijátszása mint a támadott szerződések lehetséges motivációja, a végelszámoló felróható magatartása (fellebbezés 3. oldal), annak kérdése, hogy, ha az érintett társaságok felszámolási helyzetben voltak, miért vásárolta meg részvényeiket a II. rendű alperes, nem szakkérdés. A hitelezők - igényük kielégítési alapjának elvonásában megnyilvánuló - sérelméről akkor lehet beszélni, ha objektív ismérvek alapján (szakértői módszerekkel) megállapítható a támadott szerződések következményeként az adós vagyonának csökkenése. Az adós szándékának, illetve a vele szerződő fél tényleges vagy elvárható tudomásának a 40. § (1) bekezdés a) pontja esetén akkor van jelentősége, ha az adós vagyonának csökkenése megállapítható; a szándék, illetve a tudomás önálló, a szerződő felek szubjektumára vonatkozó tényállási elem, ezért nem értékelhető a vagyon csökkenése körében is, amely a tényállás objektív, a szerződő felek tudatától, szándékától független eleme; a 40. § (1) bekezdés b) pontjának sem a szándék, sem az ügyleti motiváció nem tényállási eleme.

Kétségtelenül a részvények értékét befolyásoló körülmény, hogy az adott cég fizetéseképtelenségi helyzetben volt-e, bár ebből a helyzetből nem következik felszámolás szükségszerű, csupán rendszerinti elrendelése. Ezért az, hogy a **TE Zrt.** ténylegesen nem került felszámolás alá, nem bizonyítja, hogy nem volt fizetéseképtelen helyzetben (fellebbezés 4. oldal).

A felperesek azon állítását, hogy a szakértő által alkalmazott értékelési módszerek nem elegendőek a perbeli részvénycsomagok értékelésére, az ítéltábla nem találta meggyőzőnek. Az ennek indokolására a másodfokú eljárásban kifejezetten felhívott

felperesek nem tudtak olyan szempontokat felhozni, amelyek tükrében a szakértői vélemény alapossága vagy szakszerűsége megkérdőjelezhető lett volna. A fellebbezésben említett számviteli eszközökkel nem mérhető körülményeket, különösen humán erőforrást, szakmai potenciált, a csoport tevékenységének sajátosságait (4. oldal) az adott cégek konkrét helyzetében nem lehetett olyan tényezőknek tekinteni, amelyek a részvényeik értékét számottevő befolyásolhatták volna.

A felperesek kiemelkedő jelentőséget tulajdonítottak az I. rendű alperes 2005. december 31-i fordulónappal elkészített, 2006. június 22-én kelt mérlegbeszámolójának, melyet a taggyűlés a könyvvizsgálói korlátozás ellenére fogadott el. Az ítélet tábla álláspontja szerint a szakértő a könyvvizsgáló záradékát is figyelembe véve helyesen értékelte e mérlegbeszámoló tartalmát. A részvények forgalmi értéke nem attól függ, hogy azokat a tulajdonos - különféle üzleti indokok alapján - milyen értéken tartja nyilván a mérlegében. Annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy a taggyűlés a könyvvizsgálói korlátozások ellenére miért fogadta el a mérlegbeszámolót, nem szakértői módszerekkel megválaszolható kérdés. Ennek indoka a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg.

Az ítélet tábla a felperesek által a másodfokú eljárásban felhozott érvelésével kapcsolatban, amely szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott vagyoncsökkenés a vagyon negatív egyenlegének növelésével is megvalósítható, az alábbiakra mutat rá:

Az adott ügy releváns kérdése a támadott szerződésekkel átruházott részvények tényleges forgalmi értékének meghatározása volt, függetlenül attól, hogy e részvényeket a tulajdonos ezt megelőzően, milyen értéken tartotta nyilván. E részvények értékesítése akkor csökkentette volna az adósi vagyont, ha a vételár a forgalmi értékénél - nem pedig annál az értéknél, amelyen azokat a tulajdonos mérlegében szerepeltette - alacsonyabb. Mivel a részvények értéke a szakértő szerint a nullával, a forgalmi érték pedig a tényleges vételárral volt egyenlő, valójában nem lehet szó a negatív vagyon növekedéséről; a negatív vagyon növekedése (a nem a valóságos forgalmi értékének megfelelő nyilvántartási érték miatt) csak látszólagos. A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában írt vagyon fogalmát a Cstv. 3. § c) pontja és a 4. §-a adja meg. E vagyonfogalom az adós aktív vagyont jelenti; a passzívák a felszámolási eljárásban a hitelezői igénybejelentésen keresztül mint az adós tartozásai érvényesülnek. A vagyon negatív vagy pozitív egyenlegét az aktívák vagy a passzívák túlsúlya határozza meg. Visszterhes ügylet akkor növelheti a vagyon negatív egyenlegét, ha az ügylet nem értékarányos. Márpedig a szakértői vélemény alapján a támadott szerződésekben kikötött vételárat egyenértékűnek kellett tekinteni.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

Mivel a felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, kötelesek a II. rendű alperes jogtanácsosi képviselőjével összefüggésben felmerült, s a Pp. 67. § (2) bekezdése alapján a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (2) és (5) bekezdése alapján megállapított (általános forgalmi adót nem tartalmazó) munkadíjból eredő másodfokú eljárási költségének megfizetésére [Pp. 78. § (1) bekezdés]. Az I. rendű alperes a másodfokú eljárásban költsége megtérítését nem kérte. Az eredménytelenül fellebbező felperesek a másodfokú eljárás során felmerült költségüket maguk viselik.

Budapest, 2011. február 18.

Pálné dr. Mikola Júlia s.k.
a tanács elnöke

dr. Vuleta Csaba s.k.
előadó bíró

. Farkas Mária s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
(Varga Beatrix)